

Kontiolahden kunta

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelma

2025–2026

Kontiolahden kunnan hyvinvointisuunnitelma 2025–2026

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan perustoimintaa.

Tähän asiakirjaan on koottu Kontiolahden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet vuosille 2025–2026.

Asiakirjan käsittely: Hyte-johtoryhmä, Hyvinvointi- ja työllisyysjaosto, lautakunnat,

Asiakirjan käsittely: Kunnanhallitus, kunnanvaltuusto

Asiakirja tiedoksi: Laajennettu Hyte-ryhmä, vaikuttamistoimielimet

Asiakirjan julkaisu: Kunnan kotisivut

Kuntalain (410/2015) 1 §:n 2 momentin mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Kunnan toiminta-ajatukseen kuntalain nojalla sisältyy näin ollen asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen. Kunnan veloitteena on sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, jälj. sotejärjestämislaki) 6.1 §:n nojalla edistää asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. Kunnalla on vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy kunnan muihin lakisääteisiin tehtäviin.

Sotejärjestämislain 6.2 §:n mukaan kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Kunnan on otettava päätöksenteossa huomioon päätöksensä arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Kontiolahden kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja niitä tukevat toimenpiteet määritellään Kontiolahden kunnan hyvinvointisuunnitelmassa 2025–2028, johon vuosittainen suunnittelu ja raportointi pohjautuu.

Seuraavissa taulukoissa on esitetty yleistavoite ja tavoitteet osastoittain, sekä arviointimittarit.

Toteumaa seurataan vuosittain ja valtuustokausittain.

Kontiolahden kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yleistavoitteena on, että pidämme yllä hyviä käytänteitä ja kehitymme tarpeiden ja resurssien mukaan. Panostamme myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyviin seurantakyselyihin vastaamiseen ja toimielinkäsittelyihin, jotta saamme esille myös osastojen sisällä ja rajapinnoilla olevat resurssit ja toiminnot.

Arvioimme toimintaa toteutuksen vuosiseurannalla, ja niillä mittareilla, joita toimintoihin kohdentuu. Näitä voivat olla numeeriset mittarit, asiakaspalaute, onko suunnitelma toteutuksen vuosiseuranta, sekä tulos- ja prosessi-indikaattorit.

Hallinto-osaston hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja arviointimittarit.				
Painopiste	Tavoite	Hallinto-osasto 2025–2028	2026 tavoitteet	Arviointimittari
1. Hyvinvoivat ja toimintakykyiset asukkaat	Kuntalaisten terveydentilan koheneminen, mielen hyvinvoinnin ylläpitäminen sekä elämätaitojen vahvistaminen.	<p>Väestöryhmien välisten terveyserojen seuraaminen johtoryhmätyössä.</p> <p>HYTE-kertoimen kertymistä seurataan tavoitteellisen hyvinvoinnin edistämiseksi.</p> <p>Kulttuurihyvinvointia tukevien palvelujen tuottaminen.</p> <p>Liikkumisen edistäminen.</p>	<p>Vapaa sivistystyö</p> <p>Toimielinkäsittelyt, toimialue tai osastokohtaiset palaverit.</p> <p>Kulttuurihyvinvointiohjelman valmistelu ja</p> <p>liikkumisohjelman päivitys.</p>	<p>Tarkastellaan Kansalaisopiston sopimusta.</p> <p>Tunnusluvut toteutuvat suunnitellusti. Listaus, kpl.</p> <p>Ohjelma valmis ja hyväksytty.</p> <p>MOVE! -mittaukset, Kouluterveyskysely,</p> <p>Hyte-kerroin, Tea-viisari, Toteutuksen vuosiseuranta</p> <p>Maakunnallinen liikkumiskysely (valtuustokausittain)</p>

	Toiminta- ja työkyvyn vahvistaminen sekä riittävä taloudellinen turva.	Työllisyyspalvelut; työkykykoordinaatio, Kehittämishankkeet, Kela-asiointipiste, nuorten kesätöiden tukeminen Etsivän nuorisotyön palvelut	Työttömyys vähenee, työnantajayhteistyötä lisätään. Etsivän nuorisotyön resurssit ja toimintamallit vakiintuvat.	Työttömyys aste alle 7 % ja asiakaspalaute Etsivän nuorisotyön tavoittamat nuoret ja sovarikyselyn tulokset
	Elintapojen parantaminen arjen valinnoilla.	Työttömät työnhakijat; -TEO-hanke Yksilö- ja ryhmämuotoinen liikuntaneuvonta, avoimet yleisöluennot	TEO-hanke (Puhti) Työttömille työnhakijoille. Liikuntaneuvonnan saatavuus paranee. Avoimia yleisöluentoja järjestetään yhteistyössä yhdistysten ja hyvinvointialueen kanssa.	Hankkeen tulokset Kouluterveyskysely Liikuntaneuvonta-asiakkaiden määrä Toteutuksen vuosiseuranta
	Päihdehaittojen väheneminen.	EPT-suunnitelma ja sen toteutumisen seuranta Poikkihallinnollinen EPT-työryhmä.	Kunnan ehkäisevän päihdetyön suunnitelma päivitetään. EPT-työryhmä kokoontuu säännöllisesti.	Kouluterveyskysely Toteutuksen vuosiseuranta
2.Osallisuus ja yhteisöllisyys	Kiinnittyminen yhteiskuntaan sekä itselle merkitykselliseen yhteisöön.	Saavutettavuus: nettisivu-uudistus. Avustukset: Palautekanavat ja raadit (Vaikutusten arviointi päätöksenteossa?)	Kunnan uudet verkkosivut rakennetaan ja otetaan käyttöön.	Uudet verkkosivut ovat nykyisten säädösten mukaiset sekä helppokäyttöiset niin verkkosivujen sisällöntuottajan kuin asiakkaidenkin näkökulmista.

		Vaikuttamistoimielimien toiminta. Nuorille kohdennetut avoimet ja ryhmämuotoiset palvelut.	Vaikuttamistoimielimet kokoontuvat toimintasäännön mukaan Järjestetään nuorisovaltuustovaalit. Nuorisotilatoiminta, bänditoiminta, tapahtumat, loma-aikojen toiminta	Toteutuksen vuosiseuranta Osallistujat, lukumäärä Tea-viisari Kouluterveyskysely Toteutuksen vuosiseuranta
	Yhteisöllisyys ja sosiaalinen osallisuus lisääntyy, yksinäisyys vähenee.	Järjestöjen ja kylien toiminnan tukeminen. Tapahtumien tukeminen ja järjestäminen. Etsivä nuorisotyö. Ikäihmisten retket ja ryhmät	Järjestöyhteyshenkilö, järjestöillat, kyläillat Avustusten myöntäminen avustusohjeen mukaisesti. Ikäihmisille suunnatut ryhmät ja retket	Osallistujien lukumäärä Tapahtumien/kokoontumisten tavoittamat, lukumäärä. Toimintojen ja osallistujien lukumäärä Toteutuksen vuosiseuranta
3.Turvallinen arki ja ympäristö	Turvallisuuden kokonaisvaltainen edistäminen	Kyläturvallisuussuunnitelmien edistäminen, Turvallisemman tilan periaatteet, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma	Kannustamme kyliä suunnitelmien tekoon Vahvistamme ja otamme käyttöön turvallisemman tilan periaatteet ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman	Lukumäärä Tehdyt toimenpiteet Tea-viisari
	Hyvä elämänlaatu	Työllisyyspalvelujen ja kotoutumisen neuvonta ja ohjaus		Toteutuksen vuosiseuranta Asiakaspalaute

		Esteettömyyden ja saavutettavuuden huomioiminen palveluissa.	Nettisivu-uudistus, esteettömät kokoustilat tarvittaessa. Nettisivu-uudistuksen asiakaskokeilu Vammaisneuvostossa.	Toteutuksen vuosiseuranta
	Turvattu toimeentulo	Työllisyyden edistäminen, työllisyyspalvelut ja Kotoutumisohjaus. Kesätöiden tuki- ja tarjoaminen.	Työhönvalmennus, työkykykoordinaatio, kesätyöntuki, 4-H- yrittäjän aloitusraha. Kunnan kesätyöt.	Työttömyysaste alle 7 % asiakaspalaute. Toteutuksen vuosiseuranta
Maahan muuttaneiden ja kotoutujien palvelut	Kotoutumis- ja maahan muuttajien palveluiden kehittäminen	ELO-hanke kehittää maahan muuttaneiden palveluita - >palveluiden vakiinnuttaminen.	Hankesuunnitelman mukaiset tavoitteet Kotoutumisohjelman päivittäminen	Hankeraportoinnin mukaiset tulokset Toteutuksen vuosiseuranta

Kasvatus- ja koulutusosaston hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja arviointimittarit.				
Painopiste	Tavoite	Kasvatus- ja koulutusosasto 2025–2028	2026 Tavoite	Arviointimittari
1. Hyvinvoivat ja toimintakykyiset asukkaat	Kuntalaisten terveydentilan koheneminen, mielen hyvinvoinnin ylläpitäminen sekä elämäntaitojen vahvistaminen.	<p>Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen, Koulupäivien ulkoilun ja liikunnan lisääminen.</p> <p>Koulujen kerhotoiminnan kehittämishanke.</p> <p>Tunnetaitojen opettaminen, Opiskeluhuollollinen tuki.</p> <p>Varhaiskasvatuksessa ohjatun liikunnan lisääminen ulkoiluun.</p> <p>Vahvistetaan ulkopedagogiikkaa ja ulkona olevien oppimisympäristöjen suunnitelmallista ja monipuolista hyödyntämistä</p>	<p>Tarjotaan monipuolista harrastustoimintaa mahdollisimman monelle lapselle ja nuorelle. Mahdollistetaan laadukas kerhotoiminta myös haja-asutusalueilla. Luodaan matalan kynnyksen harrastusmahdollisuuksia</p> <p>Vahvistetaan turvallista ja yhteisöllistä koulukulttuuria. Juurrutetaan hyviä käytänteitä ja toimintamalleja osaksi koulujen rakenteita.</p> <p>Yksiköissä on toimintamallit liikunnan lisäämisen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen aikana</p>	<p>Kouluterveyskysely</p> <p>Kerhohankkeen raportoinnin tulokset</p> <p>Tea-viisari</p> <p>Pidä huolta -hankkeen raportointi</p> <p>Huoltajakyselyn 2026 palaute</p> <p>Toimintamallien toteutuminen</p>

	Toiminta- ja työkyvyn vahvistaminen sekä riittävä taloudellinen turva.	Kannustaminen koulumatkojen liikkumiseen omin lihasvoimin (kävely, pyöräily), Välituntitoiminnan aktivoiminen, Nuorten palvelupolku ja liikuntaneuvonta.	Kestävän ja vähäpäästöisen liikkumisen edistäminen polkupyörien pysäköintiratkaisuja parantamalla ja kannustamalla liikkumaan koulu-/työmatkat omalla lihasvoimalla Yläkouluikäisten ulkovälituntiaktiivisuus lisääntyy.	Pyöräily ja jalankulku lisääntyy yksiköissä - yksiköiden itsearviointi koulu-/työmatkojen liikkumisen lisääntymisestä. Koulu Pt:n palautearviointi
	Elintapojen parantaminen arjen valinnoilla.	Koululounaan nauttiminen päivittäin Ruokakasvatus	Koululounaan nauttiminen päivittäin (osallistumisen seuranta) Monipuolisten ruokailutottumusten opetteleminen	Kouluterveyskysely; Koulujen itsearviointi/seuranta Yksiköiden itsearviointi
	Päihdehaittojen väheneminen.	Lasten ja nuorten tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön vähentäminen, Nuorten alkoholi- ja huumekeilujen ja käytön vähentäminen, Koulujen tapahtumat ja teemapäivät, Päihdekasvatus, Puheeksi oton ja puuttumisen toimintamallit. Opiskeluhuollollinen tuki	Lasten ja nuorten tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön vähentäminen, Nuorten alkoholi- ja huumekeilujen ja käytön vähentäminen	Kouluterveyskysely

2.Osallisuus ja yhteisöllisyys	Kiinnittyminen yhteiskuntaan sekä itselle merkitykselliseen yhteisöön.	Opetusryhmien/luokkien/ varhaiskasvatusryhmien ryhmäyttäminen, Päiväkotien, koulujen ja lukion tapahtumat ja retket, Kaikki huomioivan, kohtaavan toimintakulttuurin vahvistaminen, Yhteisöllisen opiskeluhuollon toimenpiteet, Lasten Parlamentti, Nuorisovaltuusto, Esi- ja perusopetuksen tasa-arvohanke, Pidä huolta -hanke; Lukion Lapin leirikoulu, Euroopan leirikoulu	Kehitetään toimintakulttuuria, jossa lapsi/nuori kokee olevansa hyväksytty ja arvostettu ryhmän jäsen, osallistuu yhteisiin toimintoihin ja ilmaisee kuuluvansa ryhmään vuorovaikutuksessa muiden kanssa.	Yksiköiden itsearviointi Tea-viisari KiVa-kysely Kouluterveyskysely Lukion lukuvuosikysely
	Yhteisöllisyys ja sosiaalinen osallisuus lisääntyy, yksinäisyys vähenee.	Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen, kaveritaidot, ProKoulu ja Miniverso -toimintamallit, Kännykätön koulu _ välituntitoiminnan aktivointi, Kiusaamiseen puuttuminen, Koulujen kerhotoiminnan kehittämishanke, Pidä huolta -hanke; Lukion Gaala ja liikuntailtapäivä	Puhelinten ja muiden mobiililaitteiden käytön rajoittaminen toteutuu lainsäädännön ja Opetushallituksen suositusten mukaisesti kaikissa kouluissa. Kiusaamisen nollatoleranssi näkyy kiusaamiskyselyn tuloksissa; Kontiolahden tulos kiusatuksi joutumisessa ja yksinäisyyden kokemisessa vähenee aikaisempiin tuloksiin verrattuna	Kouluterveyskysely Opetuspalveluiden kysely KiVa-kysely Kouluterveyskysely

3.Turvallinen arki ja ympäristö	Turvallisuuden kokonaisvaltainen edistäminen	Turvallisen, kohtaavan toimintakulttuurin vahvistaminen, Päivitettyjen turvallisuussuunnitelmien, sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien läpikäynti, toimintojen harjoittelu ja taitojen ylläpito	Edistetään vuorovaikutus- ja tunnetaitojen kehittymistä varhaisen tuen avulla. Juurrutetaan hyviä käytänteitä ja toimintamalleja Sisälle suojautumisen harjoittelu	Tasa-arvo- ja pidä huolta -hankkeiden palautearviointi/raportointi Toteutumisen arviointi
	Hyvä elämänlaatu	Positiivisen minäkuvan vahvistaminen, Liikunnan merkitys itsetunnolle ja elämänlaadulle, Pettymysten sietokyvyn vahvistaminen, Esi- ja perusopetuksen tasa-arvohanke, Pidä huolta -hanke, Nuorten palvelupolku ja liikuntaneuvonta.	Liikunnallisen elämäntavan lisääminen varhaiskasvatus- ja koulupäivään <ul style="list-style-type: none"> • hyödynnetään aktiivisia taukoja tai toiminnallisia opetusmenetelmiä • siirtymisissä hyödynnetään liikunnallisuutta edistäviä toimintatapoja • välituntiliikunta ja kerhotoiminta • ohjatun liikunnan lisääminen aamu- ja iltapäiväulkoiluihin sekä sisällä päivittäiseen toimintaan 	MOVE!-testien tulokset Toteutumisen itsearviointi

	Turvattu toimeentulo	Yrittäjyyskasvatus, taloustaitojen opettaminen	Taloustaitojen opettaminen	Toteutuma
Maahan muuttaneiden ja kotoutujien palvelut	Kotoutumis- ja maahan muuttajien palveluiden kehittäminen	Valmistavan opetuksen järjestelyt.	Valmistavan opetuksen järjestelyt.	Toteutuma

Teknisen osaston hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet ja arviointimittarit.				
Painopiste	Tavoite	Tekninen osasto 2025–2028	2026 tavoitteet	Arviointimittari
1. Hyvinvoivat ja toimintakykyiset asukkaat	Kuntalaisten terveydentilan koheneminen, mielen hyvinvoinnin ylläpitäminen sekä elämäntaitojen vahvistaminen.	Virkistysarvojen huomioiminen Lähimetsien hoidossa. Liikuntapaikkojen ylläpito.	Jatkamme puistometsien hoitoa valmistuneen hoitosuunnitelman mukaisesti. Kunnassamme on ainutlaatuiset liikunta-, ja virkistysmahdollisuudet	Toteutumisen arviointi

	Toiminta- ja työkyvyn vahvistaminen sekä riittävä taloudellinen turva.	Pidämme huolta ja olemme ylpeitä asukkaistamme.	Tarjoamme nuorille mahdollisuuden työelämään tutustumiseen ja kesätyöhön. Tavoitteena 1 kpl insinööriharjoittelija.	Toteutumisen arviointi
	Elintapojen parantaminen arjen valinnoilla.	Kasvisruoka vapaasti otettavana ruokavaihtoehtona kaikilla kouluilla. Kasvis- ja hybridiruokien kehittäminen.	Ruokahävikin vähentäminen 5 % vuoden 2025 määrästä. Uudistuneiden ravitsemussuosittelusten huomiointi ruokalistasuunnittelussa Selvitetään tekoälyn käyttöä apuna tilausmäärien ennustamisessa. ResQ-sovelluksen pilotointi. Kasvis- ja hybridiruokien kehittäminen.	Toteutumisen arviointi
	Päihdehaittojen väheneminen.	Lakimuutosten huomioiminen kunnan tiloissa ja alueilla.	Ohjetaulujen asentaminen	Toteutumisen arviointi
2.Osallisuus ja yhteisöllisyys	Kiinnittyminen yhteiskuntaan	Kuntalaisia kuullaan ja heitä osallistetaan ennen	Ruokapalveluiden näkyminen somessa.	Toteutumisen arviointi

	sekä itselle merkitykselliseen yhteisöön.	merkittäviä maankäyttömuutoksia. Ruokapalvelut tutuksi Puhtauspalvelut tutuksi Viestimme viipymättä ja säännöllisesti.	Somekanavien päivittäminen (Facebook, Instagram), tietoa puhtauspalveluiden kohteista Tiedotamme kuntatekniikan tekemisistä min. 5 krt/v kunnan medioissa.	
	Yhteisöllisyys ja sosiaalinen osallisuus lisääntyy, yksinäisyys vähenee.		Asiakastyytyväisyyden parantaminen ruokapalveluissa. Päivittäispalautejärjestelmän käyttöönotto	Palautteen tulokset
3.Turvallinen arki ja ympäristö	Turvallisuuden kokonaisvaltaisen edistäminen	Vaarallisia päästöjä aiheuttavia toimintoja ei sijoiteta asutuksen lähelle. Kylmäojantien liikenneturvallisuuden parantaminen	Kiinteistöjen turvallisuuden parantaminen ja ilkivallan estäminen. Kiinteistöjen valvontakameroiden uusiminen/lisääminen ja kulunvalvonnan parantaminen.	Toteutumisen arviointi
	Hyvä elämänlaatu	Katujen valaistuksen ja hiekoituksen ylläpito.		Toteutumisen arviointi
	Turvattu toimeentulo	Pidämme huolta ja olemme ylpeitä asukkaistamme.	Tarjoamme nuorille mahdollisuuden työelämään tutustumiseen ja kesätyöhön.	

			Tavoitteena 1 kpl insinööriharjoittelija.	Toteutumisen arviointi
Maahan muuttaneiden ja kotoutujien palvelut	Kotoutumis- ja maahan muuttajien palveluiden kehittäminen	Työllistetään myös maahanmuuttajia virkistysalueiden hoitotöissä.		Toteutumisen arviointi